

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5100/2023
29.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш, Татјане Матковић Стефановић, Јасмине Стаменковић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници по тужби тужила АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., Република Хрватска, које све заступа пуномоћник Михаило Павловић, адвокат у ..., против тужене Републике Србије — Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужила и тужене изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5435/21 од 16.03.2022. године, у седници већа одржаној 29.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5435/21 од 16.03.2022. године у другом ставу изреке у делу којим је преиначена пресуда Првог основног суда у Београду П 6795/20 од 15.04.2021. године у делу другог става изреке у односу на тужиле ББ и ВВ, којим је обавезана тужена Република Србија — Министарство одбране да тужилама исплати на име накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица по 100.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 15.04.2021. године до исплате.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5435/21 од 16.03.2022. године у делу којим је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 6795/20 од 15.04.2021. године.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужила изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5435/21 од 16.03.2022. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужила, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5435/21 од 16.03.2022. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужила и тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 6795/20 од 15.04.2021. године, у првом ставу изреке, делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужиљама на име накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица исплати по 900.000,00 динара, са законском затезном каматом у складу са Законом о затезној камати, почев од дана доношења пресуде, до коначне исплате. У ставу другом изреке, преко досуђених по 900.000,00 динара, а до тражених по 2.000.000,00 динара, са законском затезном каматом у складу са Законом о затезној камати почев од дана доношења пресуде до коначне исплате, тужбени захтев тужиља је одбијен као неоснован. У ставу трећем изреке, обавезана је тужена да тужиљама накнади трошкове парничног поступка у износу од 254.600,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде, до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5435/21 од 16.03.2022. године, у ставу првом изреке одбијене су, као неосноване, жалбе тужиље АА и тужене Републике Србије — Министарство одбране и потврђена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, у делу става другог изреке у односу на тужиљу ББ и у ставу трећем изреке. У ставу другом изреке преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става другог изреке у односу на тужиље ББ и ВВ, па је обавезана тужена Република Србија — Министарство одбране да им на име накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица исплати по 100.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 15.04.2021. године, па до коначне исплате, док је тужбени захтев за исплату још по 1.000.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 15.04.2021. године до исплате, одбијен као неоснован. У ставу трећем изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиље су изјавиле благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права, позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Против правноснажне другостепене пресуде благовремену ревизију изјавила је тужена, из свих законом прописаних разлога.

Тужиље су поднеле одговор на ревизију, у ком су оспориле ревизијске наводе и предложиле да Врховни суд одбије ревизију као неосновану. Тражиле су да се тужена обавезе да им накнади трошкове за састав одговора на ревизију и за судску таксу.

Одлучујући о изјављеној ревизији тужене у складу са чланом 408. и 410. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр. 72/11..10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија тужене делимично неоснована, а делимично недозвољена.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља АА је бивша супруга покојног ГГ, а тужиље ББ и ВВ његове ћерке. Покојни ГГ убијен је ...1991. године на пољопривредном добру „Овчара“ у Вуковару, од стране припадника ТО Вуковар и Добровољачке јединице „Лева суподерица“, које су биле у саставу тадашње ЈНА, на начин да су прекршена правила међународног права за време оружаног сукоба и противно члану 3. став тачка а) и ц) и члану 4а. став 1, 2, 3. и 4. Треће Женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима из 1949. године и Допунског Протокола исте конвенције о заштити жртава међународних оружаных сукоба од

08.06.1977. године, на начин описан у образложењу првостепене пресуде. Због извршења кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144. КЗ СРЈ, у вези члана 22. КЗ СРЈ, пресудама Окружног суда у Београду К. В. бр. 4/06 од 12.03.2009. године и Апелационог суда у Београду Кж1 По2-2/2014 од 24.11.2017. године, починиоци су оглашени кривим.

Првостепени суд је ценећи све околности случаја који су од утицаја на одмеравање висине накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица по одредбама члана 200. и 201. Закона о облигационим односима, обавезао тужену да тужиљама исплати по наведеном основу по 900.000,00 динара, са законском затезном каматом, док је тужбене захтеве за исплату преко досуђених износа до тражених по 2.000.000,00 динара, првостепени суд одбио.

Апелациони суд у Београду је у погледу тужбеног захтева тужиле АА нашао да је првостепени суд правилно одмерио висину правичне накнаде нематеријалне штете, па је у том делу потврдио првостепену пресуду.

У погледу тужбених захтева тужилца ББ и ВВ, другостепени суд закључује да је првостепени суд приликом одмеравања накнаде претрпљене нематеријалне штете делом погрешно применио материјално право из члана 200. став 1. Закона о облигационим односима. Образлаже да су тужилце у раном животном добу остале без оца и његове подршке, што је њихова животна трпљења чинило већим, да су 1997. године сазнале да њихов отац није међу живима и спознале извесност губитка родитеља, што ће их пратити све време њиховог живота. Приликом одмеравања висине правичне новчане накнаде нематеријалне штете, другостепени суд је имао у виду и да су тужилце извесну сатисфакцију оствариле и осуђујућом пресудом према убицама њиховог оца, те ценећи прилике и могућности у држави која је обавезана да штету накнади, оценио да досуђени износ од по 1.000.000,00 динара представља одговарајућу правичну накнаду. Како је одлуком првостепеног суда тужиљама - ћеркама покојног ГГ досуђен износ од по 900.000,00 динара, са законским затезним каматама, у том делу је одлука потврђена, а одлука из става другог изреке првостепене пресуде преиначена је тако што је тужена обавезана да овим тужиљама исплати и износ од по 100.000,00 динара.

Тужена у ревизији истиче да је накнада нематеријалне штете превисоко досуђена, те да је у сличним ситуацијама досуђиван двоструко нижи износ, у прилог које тврдње је доставио одлуку Врховног касационог суда и одлуке Апелационог суда у Београду.

Ревизија тужене којом побија другостепену пресуду у делу којим је преиначена првостепена пресуда и обавезана тужена да друготужилци и трежетужилци накнади нематеријалну штету од по 100.000,00 динара (поред већ досуђених 900.000,00 динара), није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Не стоје ревизијски наводи да је пред другостепеним судом учињена битна повреда поступка из члана 374. став 1. ЗПП-а, из разлога што је другостепени суд

ценио све наводе жалбе тужене који су могли бити од утицаја на доношење правилне и законите пресуде.

Код накнаде штете за душевне болове због смрти блиског лица суд утврђује релевантне околности, блискост оштећеног и погинулог лица, природу животних односа који су између њих постојали, па на основу свих утврђених животних околности изводи закључак о интензитету и трајању душевних болова, а накнада се одмерава по слободној оцени, у смислу члана 224. Закона о парничном поступку. Релевантне околности за утврђивање чињенице доживљеног душевног бола јесу емотивна повезаност оштећеног и умрлог лица, године старости оштећеног и умрлог лица, степен сродства и практиковање разноврсних животних односа између умрлог и оштећеног, као и друге конкретне околности које могу бити од значаја за интензитет трпљења. Смрт блиског лица, у овом случају оца тужиља, чији живот је трагично прекинут, доводи до дубоког душевног бола који је немерљив и није надокнадив новчаном накнадом. Сврха правичне новчане накнаде, која се одмерава и досуђује по одредбама члана 200. Закона о облигационим односима јесте да се новчаном накнадом ублажи душевни бол и задовољавањем одређених животних потреба утиче на успостављање психичке и емоционалне равнотеже код оштећеног. Притом, циљ је да се досуђеним новчаним износима постиже правична сатисфакција за душевна трпљења тог вида причињене нематеријалне штете, а да се не погодује тежњама које не би биле спојиве са природом и друштвеном сврхом новчане накнаде нематеријалне штете.

Управо су у конкретном случају нижестепени судови приликом пресуђења водили рачуна о свим околностима које су од утицаја на одмеравање правичне новчане накнаде нематеријалне штете тужиљима због смрти оца, на основу чега је другостепени суд на име накнаде нематеријалне штета досудио друготужиљи и трећетужиљи још по 100.000,00 динара, што даје укупно 1.000.000,00 динара свакој тужиљи. Указивање тужене на пресуде Апелационог суда и Врховног касационог суда којима је досуђена нижа накнада нематеријалне штете, није од утицаја на правилност побијане другостепене одлуке, јер се висина правичне новчане накнаде утврђује према релевантним околностима сваког конкретног случаја.

Имајући у виду да су нижестепени судови приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и о висини накнаде, водили рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, ублажавању нарушености душевне равнотеже тужиља губитком члана уже породице, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, Врховни суд закључује да је другостепени суд досудио правичну накнаду друготужиљи и трећетужиљи, која одговара мерилима из наведене законске одредбе према конкретним околностима случаја, због чега је ревизија тужене у овом делу неоснована.

Како не стоје разлози због којих је ревизија тужене изјављена, као ни разлози о којима суд води рачуна по службеној дужности, Врховни суд је применом одредбе члана 414. ЗПП-а донео одлуку као у ставу првом изреке.

У преосталом делу у ком је другостепени суд потврдио усвајајући део првостепене пресуде, Врховни суд је испитао дозвољеност ревизије тужене применом одредбе члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, и утврдио да ревизија тужене није дозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима, ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра, по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужиле су поднеле тужбу 14.02.2020. године. Вредност предмета спора побијаног дела у ком је првостепена пресуда потврђена, у односу на сваку од тужила износи по 900.000,00 динара, односно 7.655,82 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Како вредност предмета спора побијаног дела правноснажне пресуде не прелази законом прописани цензус од 40.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, Врховни суд закључује да ревизија тужене у овом делу није дозвољена.

Из наведених разлога донета је одлука као у ставу другом изреке, применом одредбе члана 413. ЗПП-а.

Врховни суд је испитивао испуњеност услова за одлучивање о ревизији тужила у складу са одредбом члана 404. Закона о парничном поступку, па је узимајући у обзир садржину тражене правне заштите, начин пресуђења и разлоге на којима су засноване нижестепене пресуде, закључио да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној.

Чланом 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11... 10/23), прописано је да ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија), док је ставом 2. истог члана прописано да о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Ревизијом тужиле оспоравају висину досуђене нематеријалне штете, наводећи да се ради о специфичном случају убиства ратног заробљеника, оца, односно супруга тужила, те да се због тежине кривичног дела мора досудити виши износ нематеријалне штете од износа који се у пракси досуђују. Према оцени Врховног суда, питање досуђења нематеријалне штете због смрти блиског лица зависи од утврђеног чињеничног стања и свих околности трпљења душевних болова оштећених, због чега се првенствено ради о чињеничним, а не материјалноправним питањима. Са тим у вези, указивање на праксу Европског суда за људска права и одлуке апелационих судова у којима је такође одлучивао о захтевима за накнаду нематеријалне штете услед смрти блиског лица, не указују на потребу за уједначавањем судске праксе, имајући у виду чињеничну специфичност сваког конкретног случаја од кога зависи обим досуђене новчане накнаде нематеријалне штете. Нема питања од општег интереса нити правних питања у интересу равноправности грађана због којих би требало изузетно дозволити

ревизију. Одредбе материјалног права о накнади нематеријалне штете не изискују потребу за новим тумачењем права.

Из наведених разлога нису испуњени услови за одлучивање о ревизији тужиља као изузетно дозвољеној, па је Врховни суд применом одредбе члана 404. став 2. донео одлуку као у ставу трећем изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије на основу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је оценио да ревизија тужиља није дозвољена.

Како вредност предмета спора побијаног дела за првотужиљу износи 1.100.000,00 динара (9.357,12 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе), а за друготужиљи и трећетужиљу по 1.000.000,00 динара (8.506,47 евра), применом одредбе члана 403. став 3. ЗПП, Врховни суд закључује да, како вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра, ревизија тужиља није дозвољена.

Из наведених разлога, на основу члана 413. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу четвртом изреке.

Врховни суд је одбио захтеве парничних странака за накнаду трошкова ревизијског поступка, применом одредаба члана 153. и 154. ЗПП, јер странке нису успеле са ревизијама, док трошкови тужиља поводом одговора на ревизију не спадају у нужне трошкове за одлучивање о ревизији тужене.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић